

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

23 augustus 2023

Onze Referentie

Min-BuZa.2023.698

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

8 september 2023

Plandatum/Deadline Kamer

8 september 2023

Binnengekomen op

Nvt

nota

Kabinetsappreciatie Commissie rechtsstaatsrapport 2023

Aanleiding

- Op 5 juli jl. presenteerde CIE haar Rechtsstaatsrapport 2023, met daarin een analyse van de rechtsstaat in de Unie in den brede, en van alle lidstaten (LS) afzonderlijk. Het rapport legt alle LS langs de RoL-meetlat op vier terreinen: justitiesysteem, anti-corruptiekader, mediapluriformiteit, en *checks and balances*. Het rapport bevat net als vorig jaar vier concrete aanbevelingen aan NL, en rapporteert over de opvolging van de in 2022 ontvangen aanbevelingen.
- De Raad werd op 6 juli jl. door de CIE geïnformeerd over haar intentie de CVM-beschikkingen ROE en BUL in te trekken.
- Motie lid Van Wijngaarden c.s. inzake de rechtstatelijke tekortkomingen in HON.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met behandeling van bijgevoegde kabinetsreactie in de CoCo van 5 september en de MR van 8 september. De Kamerbrief wordt eveneens ondertekend door de ministers van JenV, BZK, OCW, de minister voor Rechtsbescherming en stas OCW en ligt parallel aan hen voor ter akkoord.

Kernpunten

- Met voorliggende kamerbrief wordt de Kamer:
  - 1) Op blz. 2-5 geïnformeerd over de intentie van de CIE om de CVM-beschikking van ROE en BUL op korte termijn in te trekken en voorzien van een kabinetsreactie.
  - 2) Op blz. 5-6 voorzien van een reactie op de Motie van Wijngaarden c.s. waarin het kabinet verzocht wordt om in EU-verband te bepleiten gevolgen te verbinden aan de opnieuw geconstateerde Hongaarse rechtstatelijke tekortkomingen voordat het Hongaarse voorzitterschap van start zal gaan.
  - 3) Voorzien van een reactie op het algemene deel en op het Nederlandse landenhoofdstuk van het Commissie rechtsstaatsrapport 2023, waarvoor JenV, BZK en OCW de input hebben geleverd. De brief bevat tevens een reactie op de 11de editie van het European Justice Scoreboard. Nieuw dit jaar is dat de CIE ingaat op de opvolging van de aanbevelingen uit het rechtsstaatsrapport 2022. De CIE constateert voor drie van de vier aanbevelingen dat NL enige voortgang heeft

geboekt. M.b.t de aanbeveling om een gedragscode vast te stellen voor ministers en staatssecretarissen, heeft NL volgens de CIE significante voortgang geboekt.

- Bespreking horizontale (EU-brede) gedeelte rapport staat gepland op de RAZ van 19 september a.s.. Het Commissiedebat RAZ staat gepland op 14 september a.s.. Streven is om de kabinetsreactie hiervoor naar de Kamer te sturen.

Datum

[datum]

Onze Referentie

[referentienummer]

Toelichting

Korte samenvatting kabinetsreactie:

- T.a.v. **intrekking van het CVM** voor BUL en ROE: De CIE concludeerde al eerder dat BUL (2019) en ROE (2021) de CVM-verplichtingen in toereikende mate zijn nagekomen en is gestopt met rapporteren, waardoor er *de facto* geen invulling meer wordt gegeven aan het CVM. Gelet op de positieve rechtsstatelijke ontwikkelingen in BUL en ROE, in combinatie met het geëvolueerde rechtsstaatsinstrumentarium, waarmee de voor NL belangrijkste aandachtspunten volgens het kabinet in voldoende mate worden afgedekt, heeft het kabinet kennisgenomen van de intentie van de CIE. De rechtsstaatsvormingen worden ook na afsluiting van het CVM, onverminderd meegewogen in het besluitvormingstraject over de toetreding van BUL tot het Schengengebied.
- In opvolging van de bovengenoemde **motie van Van Wijngaarden c.s.** wordt het rapport over HON nader toegelicht en de positie van het kabinet herhaald. Voor het kabinet is het rapport een bevestiging dat de breedte en de ernst van de rechtsstaatsproblematiek in HON blijven vragen om de effectieve inzet van het gehele rechtsstaatsinstrumentarium.
- De CIE signaleert in haar **overkoepelde rapportage** een aantal positieve trends; onder andere voortgang digitalisering van de justitiesector en verbetering kwaliteit van wetgevingsprocessen. Daarentegen heeft de CIE aanhoudende zorgen in sommige LS over de mate van rechterlijke onafhankelijkheid, het gebrek aan middelen voor de justitiële sector en voor de effectieve aanpak van corruptie.

Nederlandse landenhoofdstuk

- Onder **pijler I** wordt naast de aspecten van onafhankelijkheid, kwaliteit en efficiëntie van het justitieel stelsel ook specifiek aandacht gegeven aan het EJS en de aanbeveling inzake digitalisering van het rechtsbestel. Het rechtssysteem kent een hoge mate van gepercipieerde onafhankelijkheid van

Aanbevelingen 2023:

- I. *Voortzetten van de inspanningen om het niveau van digitalisering van het rechtsbestel te verbeteren, met name wat betreft de publicatie van rechterlijke beslissingen.*
- II. *Rond de herziening van de regels af inzake draaideurpraktijken, met inbegrip van een afkoelingsperiode van twee jaar en beperkingen op betaalde activiteiten.*
- III. *Stel strengere transparantieregels vast voor lobbyen voor leden van de regering en het parlement.*
- IV. *Zet de inspanningen voor een volledige follow-up van de kinderopvangtoeslagaffaire voort, met betrokkenheid van alle relevante overheidsinstanties en met inachtneming van het werk van de staatscommissie rechtsstaat.*

de rechterlijke macht wat verder wordt versterkt door verschillende hervormingen. Het digitaliseringsniveau is verbeterd en de efficiëntie van het rechtssysteem blijft hoog. Wel zijn er zorgen om de hoge werkdruk.

- Onder **pijler II** wordt ingegaan op het anti-corruptiekader en de inzet tegen georganiseerde criminaliteit. Nederland blijft een van de minst corrupte landen van de EU en de wereld. Er is begonnen met een versterking van het anti-corruptiebeleid en de aanpak van corruptie als onderdeel van de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit is een prioriteit. Ook wordt ingegaan op de opvolging van de twee in 2022 ontvangen aanbevelingen op het terrein van integriteitsbeleid voor bewindslieden, waarbij wordt toegelicht waarom er bij het vaststellen van een gedragscode niet is voorzien in een sanctioneringsmechanisme. T.a.v. de aanbeveling over de transparantieregels voor lobbyen wordt o.a. gewezen op de toezegging van het kabinet de transparantie van agenda-afspraken van bewindslieden te willen verbeteren.
- Onder **pijler III** wordt toegelicht dat de CIE constateert dat er in NL sprake is van een hoge mate van mediavrijheid, alsook dat de nieuwsmediasector zich kenmerkt door een hoge mate van concentratie. Er wordt ingegaan op de constatering van de CIE dat er nog steeds kritiek is op de uitvoering van de Wet openheid overheid en toegelicht hoe er momenteel Rijksbreed verder wordt gewerkt aan verbetering en versnelling van het afhandelen van Woo-verzoeken. Ook is er aandacht voor de veiligheid en bescherming van journalisten. De Commissie benadrukt de voortdurende inzet van Nederland om bedreigingen en fysiek geweld tegen journalisten tegen te gaan.
- Onder **pijler IV** wordt de voortgang van de opvolging van de kinderopvangtoeslagenaffaire behandeld. Ook wordt de stand van zaken toegelicht rondom de wetsvoorstellen inzake constitutionele toetsing en wijziging Algemene wet bestuursrecht en wordt er kort ingegaan op het demonstratierecht.

Datum

[datum]

Onze Referentie

[referentienummer]